

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.569/2024/4.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

név (cím)

A felperes képviselője:

Czudar Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Czudar Balázs ügyvéd)

Az alperes:

név1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Nagy János Ügyvédi Iroda (cím3; ügyintéző: Dr. Nagy János ügyvéd)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.111/2024/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 39.P.22.746/2023/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételi számlájára – 70.000 (hetvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a név² vezérigazgatója. 2012. január 2-től tulajdonában áll a nevű számú hrsz.-ú, 13.8786 m² területű ingatlan. A felperes 2017-ben kezdeményezte a települési önkormányzatnál az ingatlanból 4.000 m² belterületbe vonását (kertes lakóövezetként való besorolással). Az önkormányzat a terület átsorolásáról nem rendelkezett.

[2] A portálnév internetes portál az alperes szerkesztésében és a név⁵ kiadásában álló sajtótermék.

[3] A portálnév internetes portálon 2023. október 26-án cikk jelent meg „Milliárdos ingatlanspekulációba kezdett a fővárosi közművezér: név egy nemzeti parkot vett célba! - videó!” címmel. Annak bevezető szövege szerint „A név³-fiókanak gúnyolt név megvett egy hatalmas földterületet a hely területén, itt tervezi véghezvinni a milliárdokat érő üzletet, derítette ki a név⁴.”

[4] Ezt követően a cikkben az szerepel: „név gondosan titkolt birtoka közvetlenül szomszédos település legértékesebb belterületével, a fővárosi közművezér ezért látta meg benne a több milliárdot érő spekuláció lehetőségét.”

[5] A cikk előbb „név az egyedüli tulajdonosa a közel 14 hektáros területnek” kommentárral bemutatja a nevű számú hrsz.-ú ingatlan tulajdoni lapját, amelyen a felperes tulajdonszerzésének időpontja nem látható. Az írás a következőképpen folytatódik.

[6] „név hosszú ideje minden követ megmozgat, hogy a földterület egy részét belterületté nyilváníttassa és megindulhasson a parcellázás, beindulhasson a hatalmas üzlet. A név⁴ számításai szerint a területen a települési átlagos 1000 négyzetméteres telkeket figyelembe véve 140 telket tudna kialakítani. A település telekárakból kiindulva így akár egyenként 80-100 milliót kaphat egyetlen telekért. Vagyis összesen 10-15 milliárdot(!) kereshetne az üzleten. Ráadásul a terület »full panorámás« a nevűre, kisebb erdővel, ráadásul közvetlenül a belterület határán található, így a közművek bevezetése sem jelentene különösebb költséget. név folyamatosan dolgozik a hatalmas üzlet véghezvitelén. Mivel az egész terület átminősítését egyelőre nem sikerült elérnie, az ilyesfajta ingatlanspekulációban jártas ügyvédei tanácsára egy másik trükkel is megpróbálkozott. Ennek lényege, hogy nem egyszerre, hanem részletekben érje el a terület átminősítését, mondván, így nem lesz annyira »szembetűnő« a spekuláció. A név⁴ munkatársai megtalálták az ezt bizonyító iratokat. A fővárosi közművezér kérését napirendre vette a települési önkormányzat. »név név⁸ kérése, hogy az nevű¹ utca felett, számú hrsz.-ú külterületi, több mint 13 hektár nagyságú telkéről 4000 m²-nyi rész legyen kertes lakóövezeti besorolással belterületbe vonható« - áll az önkormányzati egyik előterjesztésben, ami név külön kérésére került napirendre. Az önkormányzat azonban felismerte a milliárdos spekulációs szándékot, és a helykal egyeztetve nem volt hajlandó megtárgyalni a »kérést« Fontos tudni azt is, hogy a fővárosi közművezér

birtoka nevű 2000-es besorolása, ami azt jelenti, hogy fokozottan védett állat- és növényfajok élnek rajta.

[7] A „Belépni tilos!” alcímmel folytatódó írás szerint „név a kiemelt fontosságú természetvédelmi területet újabban igyekszik elzárni még a turisták elől is. A név munkatársai a helyszínen járva rögzítették, hogy a fővárosi közművezér internetes vadkamerákkal vette körül a területet, így mobiltelefonján azonnal riasztást kaphat, ha bárki belépne a spekulációs szándékkal megszerzett természetvédelmi területre. A vadkamerákra figyelmeztető táblák pont ott bukkannak fel, ahonnan a legszebb a kilátás. név valószínűleg pont ezt a részét akarja a területnek elsőként belterületté besoroltatni, hogy milliárdokat kaszáljon rajta.”

[8] A cikk ezt követően „név hatalmas ingatlanbirodalma” alcím alatt közli, hogy „A települési 14 hektáros birtok szinte elenyészik a fővárosi közművezér hatalmas ingatlanbirodalmában (link). Ennek székhelye a nevű2 (link) Budapest XII. kerületében, amit a hírhedt maffiózó családjával üzletelve szerzett meg magának. A nevű4nél településlön is van egy 500 négyzetméteres villája. Egy részvénytársaság révén tulajdonolja és irányítja a település2 kikötőt is, a név6-nek ő az egyedüli önálló cégjegyzésre jogosult vezetője. Szakértők véleménye szerint a név, illetve családja által vezetett, »ingatlanfejlesztéssel« foglalkozó cég szolgálhat a milliárdos ingatlanvagyon elrejtésére. Ennek valódi nagyságát megbecsülni sem lehet. Amikor névt név7 nyilvánvalóan név3 javaslatára kinevezte a hatalmas fővárosi közművállalat élére, az általa vezetett cég összes telephelyét hirtelen eltüntették a cégnyilvántartásból. A tucatnyi telephely azonban bizonyította, hogy a név-klánnak az ukrán határ menti településektől egészen településig, vannak »érdekeltségei«. A fővárosi agglomerációban elhelyezkedő település3on például nemrégiben egy kamuházat árult (link) a cég, az épület sem a tulajdoni lapon, sem a hivatalos térképmásolaton nem szerepelt. név államban is alaposan bevásárolt (link) egy luxus kondomíniumban, de a nevű3-öböl kijáratánál, egy magánszigeten is vásárolt (link) már magának építési telket, ahol úgy tudni, hogy egy újabb luxusvilla építését tervezi.”

[9] A felperes 2023. október 31-én terjesztett elő a perbeli cikk kapcsán helyreigazítási kérelmet, amelynek az alperes nem tett eleget.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[10] A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közlését kérte, amelyből kitűnik, hogy soha nem titkolta az ingatlanát, semmit nem tett a tulajdonát képező ingatlan tulajdonlásának eltitkolása érdekében (1. közlés); az ingatlant nem spekulációs céllal vásárolta meg 2012-ben (2. közlés), illetve nem dolgozik a cikkben megjelölt ingatlan spekulatív, üzleti célú hasznosításán (3. közlés).

[11] A felperes keresetének jogalapjaként a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta: a cikkben megjelentek és a felperes által sérelmezettek valós ténybeli alapon nyugvó vélemények, illetve értékítéletek, így helyreigazítás közzétételére nem kötelezhető. A felperes közszereplőnek minősül, ezért túrni köteles a vele szemben alkalmazott, akár túlzó minősítést és a cikkben rögzített értékítéleteket.

[13] A 2. közlés tekintetében hivatkozott arra, hogy a felperes által sérelmezett „spekuláció” kifejezés nem az ingatlan megszerzésére, hanem annak a hasznosítására vonatkozik, és a felperesnek azt az önkormányzati előterjesztését minősíti, hogy részletekben próbálja belterületté minősíteni az ingatlant. Az egyébként külterületi ingatlan a jelenben termőföld minősítésű, nevű 2000 természetvédelmi besorolású, amelyből a felperes 4000 m² belterületté minősítését indítványozta. Ezen tényekből levonható az a következtetés, hogy spekulatív céllal kívánja belterületté minősíteni az ingatlant.

[14] A 3. közlés tekintetében előadta, hogy ez olyan értékítélet, amely vonatkozásában helyreigazításnak nincs helye.

Az első- és másodfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 5 napon belül, egyrészt az általa szerkesztett portálnév internetes portálon a 2023. október 26-án közzétételre került „Milliárdos ingatlanspekulációba kezdett a fővárosi közművezér: név egy nemzeti parkot vett célba - videó!” címmel megjelent cikk címe alatt, a lead felett közvetlenül, azonos betűméret alkalmazásával, további kommentár és fénykép nélkül, mindaddig, amíg az eredeti cikk hozzáférhető, tegye közzé az alábbi helyreigazítást; továbbá a portálnév főoldalán önálló hírként 24 óra időtartamban „Helyreigazítás a »Milliárdos ingatlanspekulációba kezdett a fővárosi közművezér: név egy nemzeti parkot vett célba - videó!« című cikkkel kapcsolatban” címmel tegye közzé azt a linket, amelyről az eredeti cikk és abban a következő helyreigazító közlemény közvetlenül elérhető:

„Helyreigazítás:

A név4.hu-n 2023. október 26-án „Milliárdos ingatlanspekulációba kezdett a fővárosi közművezér: név egy nemzeti parkot vett célba - videó!” címmel megjelent cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy név titkolta a település külterületén elhelyezkedő ingatlanát. Valótlanul híreszteltük továbbá, hogy név a település külterületén lévő ingatlanát spekulációs céllal vásárolta meg, illetve, hogy folyamatosan dolgozik a hatalmas üzlet véghezvitelén.”

[16] Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, az alperes kiadóját (név5) a felperes javára 254.000 forint perköltség, az állam javára 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásaként felhívta az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdését, az Smtv. 10. §-át, a 12. § (1)-(2) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) és (2) bekezdését. Az elsőfokú bíróság ismertette az Alkotmánybíróságnak a véleménynyilvánítási szabadsággal kapcsolatos döntéseiben foglalt elvi megállapításokat.

[18] Az 1. közlés tekintetében azt állapította meg, hogy az tényállításnak minősül. Álláspontja szerint az ingatlan akkor lehetne „gondosan titkolt”, ha a felperes tulajdonában áll, de névleg más néven lenne nyilvántartva az ingatlan-nyilvántartásban. Miután azonban megállapítható, hogy az ingatlan-nyilvántartásban az alperes nem vitatottan saját nevén van bejegyezve 2012 januárja óta, mint az ingatlan tulajdonosa, ezért megállapítható, hogy az részéről nem „gondosan titkolt”, ilyen következtetés nem vonható le.

[19] A 2. közlést is tényállításnak minősítette az elsőfokú bíróság. A spekulációra vonatkozó utalást nem az ingatlan megszerzéséhez, hanem annak hasznosításához társította. Rögzítette: a felperes az ingatlant 2012-ben vásárolta, és 2017-ben a terület 3 %-át érintően

kezdemenyezett átsorolást. Az elsőfokú bíróság a szöveg összefüggéseinek figyelembevételével arra következtetett, hogy a cikkben említett „spekuláció” kifejezés negatív hangvételű, azt fejezi ki, hogy a felperes „önző érdekből, ravasz számítás alapján törekszik nyereszkedésre”. Tekintettel azonban arra, hogy a más övezetbe sorolás kezdeményezésére csak az ingatlan csekély területe (része) vonatkozásában, és csak egy alkalommal, évekkel a cikk megjelenése előtt került sor, a vitatott közlés tényállításnak minősül. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes elmulasztotta a tőle elvárható gondosságot, figyelmet, kifejezetten eltitkolta a szerzés időpontját, és a közzétett ingatlan tulajdoni lapján nem szerepel az ingatlan megvásárlásának időpontja.

[20] A 3. közlés tekintetében, amely szerint a felperes „folyamatosan dolgozik a hatalmas üzlet véghezvitelén”, illetve „hosszú ideje minden követ megmozgat”, szintén tényállításnak tekintette. Rögzítette: az alperes nem vitatta, hogy a felperes 12 év alatt egyszer kérte az önkormányzattól az övezeti átsorolást, egyszer terjesztett olyan indítványt az önkormányzathoz, amely alkalmas lehetett volna arra, hogy a cikkben említett hatalmas üzlet megvalósítását megkezdhesse – ezt pedig nem lehet folyamatos törekvésnek minősíteni, ez utóbbi megfogalmazás valóságát az alperes nem bizonyította.

[21] Az elsőfokú bíróság idézte az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatának releváns megállapításait, és arra is figyelemmel megállapította, hogy az alperes a sérelmezett közlések tekintetében elmulasztotta a tőle elvárható gondosságot. A közlések nem feleltek meg a hiteles, pontos, gyors, valamint tárgyilagos tájékoztatás követelményének. Megállapítása szerint az alperes nem a valós tényekről tájékoztatott, ezért a valótlan tényállítások kapcsán helyreigazítás közzétételét alappal kérte a felperes.

[22] Az elsőfokú bíróság a valóság közzétételére irányuló külön kereseti kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint a valótlan tényekre vonatkozó közlés egyidejűleg a való tényeket is megjeleníti.

[23] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta, és a másodikként, valamint harmadikként sérelmezett közlés helyreigazítására vonatkozó keresetet elutasította. Mellőzte a helyreigazító közleményből a „Valótlanul híreszteltük továbbá, hogy név a település külterületén lévő ingatlanát spekulációs céllal vásárolta meg, illetve, hogy folyamatosan dolgozik a hatalmas üzlet véghezvitelén” szövegrészt.

[24] Mellőzte az alperes kiadóját a felperes javára perköltségben marasztaló rendelkezést, és a felperest kötelezte arra, hogy a kiadó részére elsőfokú perköltséget fizessen, továbbá megváltoztatta a kereseti illeték fizetésére vonatkozó rendelkezést, valamint a felperest kötelezte a másodfokú perköltség fizetésére az alperes kiadója javára, és a teljes fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte a felperest az állam javára.

[25] Ítéletének indokolásában a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a konkrét esetben fokozott jelentőséget kell tulajdonítani az alkotmányossági szempontok érvényesülésének, amely a közéleti szolás fokozott védelmét jelenti, és azt, hogy a közügyekben történő tájékoztatás esetén az érintetteknek fokozott tűrési kötelezettsége van. Kiemelt jelentőséget tulajdonított továbbá a szövegösszefüggések vizsgálatának. Kiemelte: a nevű4 kiemelt szerepű tájegység Magyarországon, amelynek védelméről külön jogszabály rendelkezik. A természeti környezet megóvása a nevű4 esetében fokozott társadalmi érdeket jelent, akár a magáncélú terjeszkedéssel szemben is.

[26] A jelen esetben tényként volt megállapítható, hogy a felperes a nevű4 környékén jelentős földterületet tulajdonol a hely területén. A cikk a terület lehetséges jövőjéről szól, miközben a felperes közszereplőnek és közéleti vita részesének tekintendő.

[27] A szabad véleménynyilvánítás és a tényállítás elhatárolása kapcsán a másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elhatárolásban valóban jelentős szerepet kell tulajdonítani az ún. „bizonyíthatósági tesztnek”, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy „átmeneti” kategóriák is léteznek, így lehet ténybeli alapú értékítéletről, illetve értékítélettel terhelt tényállításról beszélni. Ehhez képest az is lehetséges, hogy az összes körülmény vizsgálata mellett, a közlés egyes elemeinek bizonyíthatósága a jogi minősítés tekintetében önmagában nem minősül döntő kérdésnek.

[28] Az 1. közlés tekintetében megállapította, hogy az abban elrendelt helyreigazítás, fellebbezés hiányában, jogerőre emelkedett.

[29] A 2. közlés esetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az valós ténybeli alapokon nyugvó értékítéletnek, véleménynek minősül. Megállapította, hogy a kérdéses ingatlan rendkívül értékesnek minősül. Ebből vonták le azt a következtetést az alperes részéről, hogy több milliárd haszon lehet az esetleges értékesítésben. A másodfokú bíróság szerint a cikk nem állítja közvetlenül, hogy a felperes az ingatlant spekulációs céllal vásárolta. Az pedig, hogy adott esetben az ingatlan kapcsán nagy hasznot lehet realizálni, vélemény, amelynek volt valóságalapja. A perbeli cikk több linket tartalmazott különböző korábbi írásokra. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperes részéről a befektetési célzat alappal vélelmezhető, az erre vonatkozó értékítéletet, véleményt a felperes közszereplőként túrni köteles.

[30] A másodfokú bíróság a 3. közlés tekintetében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az a szövegösszefüggésre, a cikk témájára is tekintettel, tényekből levont következtetésnek, ezáltal véleménynek minősül, és legalábbis vékony ténybeli alappal rendelkezik azáltal, hogy a felperes a terület egy részének átsorolását kérte belterületté. A cikk a kezdeményezés tényét dokumentálta, annak egyszeri megtörténtét a felperes sem vitatta. A másodfokú bíróság szerint az alperes azt is dokumentálta a cikkben, hogy a felperes tilalmazta a területre való belépést, illetve vadkamerákat helyezett el, amelyből okszerű következtetést lehetett levonni arra, hogy a felperes a területhez való hozzáférést tulajdonosként korlátozni kívánta. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy közügyekben a kifejtett vélemény akár felfokozott és túlzó lehet, az elsődleges szempont az, hogy az információk alapján adott volt az olvasók számára a hitelességet illetően a mérlegelés lehetősége. Mindezekre figyelemmel a 2. és a 3. közlés esetében a helyreigazítás iránti kérelmet elutasította, a való tények közlésére vonatkozó kereseti kérelem elutasítása, fellebbezés hiányában, jogerőre emelkedett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[31] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

[32] Kérelmének indokolásaként a felperes előadta, hogy a másodfokú bíróság téves mérlegelési tevékenységére figyelemmel, az adott esetben alap lehet a kivételes felülmérlegelésre, mert a másodfokú ítélet indokolása kirívóan okszerűtlen, illetve nyilvánvalóan iratellenes.

[33] Megsértett jogszabályként hivatkozott az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére, a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésére, az Smtv. 10. §-ára és 12. § (1) bekezdésére.

[34] Előadta, hogy a vitatott kitételek (2. és 3. közlés) nem véleményt tartalmaznak, hanem azok egyértelműen tényállítások, nyelvtanilag az alperes kijelentő módot használt. Ez is arra utalt, hogy nem feltételezések közlése, hanem tények állítása történt. A felperes előadta, hogy az ingatlannal nem „trükközik”, 12 éve azt folyamatosan, nyilvánosan tulajdonolja, a rendeltetés módosításra ez idő alatt egyszer, a terület 3 %-ára 5 évvel ezelőtt nyújtott be indítványt. Ezeket a körülményeket kirívóan okszerűtlenül értékelte a másodfokú bíróság akkor, amikor azt folyamatos tevékenyként írta le, mint a véleményalkotás ténybeli alapját.

[35] A felperes szerint az Alkotmánybíróság határozataiból {7/2014. (III. 7.); 13/2014. (IV. 18.) AB határozat} egyértelműen az állapítható meg, hogy a tényállításokat a véleménynyilvánítástól a bizonyíthatóság kérdése határolja el. Márpedig a jelen esetben az alperes nem bizonyította semmilyen módon, hogy a felperes spekulációs céllal vásárolta volna az ingatlant, és ilyen módon kívánná azt használni.

[36] A felperes álláspontja szerint a PK 12. számú állásfoglalásának helyes alkalmazása mellett sem vonható le olyan következtetés, hogy ő az ingatlannal spekulálni kívánná, hiszen ez a kifejezés egyértelműen negatív tartalmat hordoz az olvasó számára, vagyis azt jelenti, hogy önző érdekektől vezéreltetve, valamilyen ravasz számítás alkalmazásával kívánná nyereszkeskedni. Ismételten utalt arra, hogy az ingatlan területének 3 %-ára kiterjedő egyszeri, 5 évvel ezelőtti módosítási szándék nem támasztja alá semmilyen módon a „gyors nyereszkesedés” szándékát. Az ilyen módon történő egyszeri módosítási szándék nem alapoz meg olyan véleményt, hogy a maga részéről „hosszú ideje minden követ megmozgat” az ingatlan hasznosítása érdekében, a vadkamerák és a tiltó táblák elhelyezése sem utalhat erre.

[37] A felperes kérelmében utalt arra is, hogy a leírtakat, az egyértelmű ítélkezési gyakorlat szerint, a társadalmi közfelfogás szerint kell értékelni, márpedig az adott körülmények között a közfelfogás szerint sem lehet gyors, csalárd nyereszkesedés szándékára következtetni. A normális mértéket meghaladó ingatlan-védelem alkalmazása nem mutat semmiféle spekulációra. Kiemelte a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolása szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog nem terjed ki a valótlan tényállításra, ha valótlansággal az azt állító fél tisztában volt, vagy kellő gondosság mellett tisztában lehetett volna.

[38] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[39] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, az alábbiak szerint.

[40] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető fellebbviteli perorvoslat, melynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással alapítottan van helye. Rendkívüli jogorvoslati jellegéből következően funkciója a kérelmet előterjesztett fél által állított jogsérelem elbírálása, és megalapozottsága esetén annak orvoslása.

[41] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett, és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[42] A felperes által megjelölt jogszabálysértésekre figyelemmel, a Kúriának a jelen esetben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes által kifogásolt kitételeket, megfogalmazásokat helytállóan, vagy jogszabálysértően tekintette a jogerős ítélet a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozó véleménynek.

[43] Az Smtv. 4. § (1) bekezdése szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. A (3) bekezdés szerint a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közzerkölcst, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével. A 10. § szerint mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos, és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A 12. § (1) bekezdése értelmében, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.

[44] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

[45] A Pp. 346. § (4) bekezdése szerint az ítélet indokolása a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát, és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza. Az (5) bekezdés szerint a jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat, és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat, azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, vagy az arra irányuló indítványt elutasította.

[46] A felperes álláspontja az volt, hogy a 2. és 3. közlés esetén azokat a jogerős ítélet tévesen minősítette véleménynyilvánításnak, azok a valóságban bizonyíthatóan valótlan tényállítások, és azokkal kapcsolatban elvégezhető az ún. „bizonyíthatósági teszt”, amely alapján a tényállítások elhatárolhatóak a véleménynyilvánítástól {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40-41]}.

[47] A felperes ebben a körben arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a sajtó-helyreigazítás megítélésének alapvető szempontjait tartalmazó, a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) által kiadott PK 12. számú állásfoglalás legfőbb szempontjait.

[48] Ezen állásfoglalás azt tartalmazza, hogy a sajtó-helyreigazítási igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja (II-III. pont).

[49] A felperes továbbá jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy a Főváros közműholdingjának vezérigazgatójaként ténylegesen nem minősül (politikai) közszereplőnek, így a vélemények tűrése tekintetében nem terheli fokozott kötelezettség.

[50] A Kúria álláspontja szerint a cikk tartalmának megítélése szempontjából, az értelmezés kereteinek meghatározásánál az adott esetben nem annak van meghatározó jelentősége, hogy a felperes (politikai) közszereplőnek minősül-e, vagy sem. Az Alkotmánybíróság elvi jelentőséggel kifejtette, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükrözi-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}. Ebből következően a jelen esetben közéleti jelleg megítélése szempontjából nem a felperes státusza az irányadó, hanem a cikk témája. A Kúria szerint ebben a körben a másodfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a nevű⁴ és környékének tulajdonlása, az azzal kapcsolatos különleges, sajátos esetek bemutatása egyértelműen közügynek minősül, ez a körülmény pedig egyértelműen meghatározza az értelmezés kereteit. Közérdeklődésre tarthat számot az, ha valaki a hely területén jelentős nagyságú, nevű⁵ 2000-es védettségű területet birtokol, illetve tulajdonol.

[51] Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozatában elvi jelentőséggel állapítja meg azt, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás, és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne {Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45] [47-48-49-50]}.

[52] A kialakult alkotmánybírósági gyakorlat szerint a közügyeket érintő vélemény kifejezése során a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében bizonyos fokú túlzás és provokáció is megengedett {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.

[53] Az Alkotmánybíróság újabb gyakorlata és az ennek nyomán formálódó ítélkezési gyakorlat arra is rámutat, hogy a politikai, közéleti viták kapcsán az ennek körében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a „bizonyíthatósági teszt” köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A vitatott kijelentések értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz az olvasók számára. Ennek az értékelésnek a szemléletét az határozza meg, hogy a közügyek demokratikus vitája során a vita érintettjei a történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező állampolgárok. A mérlegelés tehát az ügy valamennyi körülményének értékelésén egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán „bizonyíthatósági teszt” történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli {Alkotmánybíróság 3111/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [32]}.

[54] Mindezen általános szempontok alapján végezte el a Kúria a konkrét vizsgálatot.

[55] A 2. közlés esetében a felperes azt kifogásolta, hogy a tulajdonszerzését spekulációs célzatúnak nevezték. A felperes szerint ez valótlan tényállítás, illetve véleményként sincs ténybeli alapja.

[56] A Kúria szerint a másodfokú bíróság nem sértett jogszabályt akkor, amikor az ezzel kapcsolatos megállapításokat véleménynek, értékítéletnek tekintette. A kérdéses terület nagyon jó fekvésű, nagy kiterjedésű, illetve részben kapcsolódik település város belterületéhez, azzal szomszédos. Megfelelően értékelte a másodfokú bíróság azt a körülményt, hogy a felperes, ha az ingatlan területének csekély részére is, de kezdeményezést tett egy ízben a belterületté nyilvánításra, amely elől az önkormányzat elzárkózott. A belterületté nyilvánítás szándéka a Kúria szerint a véleménynyilvánítás szintjén értékelhető oly módon, hogy a felperes az ingatlant hasznosítani kívánta, illetve a belterületté nyilvánítás az ingatlan értékét jelentős mértékben megnövelheti. A Kúria szerint a kifogásolt közlés ténylegesen a hasznosítási szándék értékelését jelenti, kétségtől kritikus tartalommal, de az alperes nem lépte túl a közügyekben lehetséges, az átlagosnál a korábbiak szerint tágabb szabad véleménynyilvánítás kereteit, ezért ezt a kereseti kérelmet a másodfokú bíróság megalapozottan utasította el.

[57] A 3. közlés esetében a felperes előadta, hogy valótlan annak állítása, hogy ő folyamatosan az ingatlan spekulatív, üzleti célú hasznosítására törekedne. Azt a valós tény, hogy egyetlen esetben, évekkel ezelőtt az ingatlan kis hányadának (3 %) belterületté minősítése érdekében tett lépéseket, nem lehet „folyamatos, spekulatív törekvésnek” minősíteni. A felperes szerint az alperes – noha az ő kötelezettsége lett volna – nem tudta bizonyítani azt, hogy az egyetlen eseten kívül, a felperes bármilyen további lépéseket tett volna az ingatlan spekulatív célzatú hasznosítására.

[58] A Kúria álláspontja szerint a 3. közlés tekintetében is jogszabálysértés nélkül állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a közlés véleménynyilvánításnak minősül, amelynek vékony ténybeli alapját megteremtette az, hogy a felperes egy alkalommal kísérletet tett az ingatlan arányaiban nem jelentős, de mégsem jelentéktelen részének belterületté nyilvánítására. Ehhez kapcsolódóan a Kúria szerint is véleményként kifejezhető olyan álláspont, hogy a felperes az általa tulajdonolt ingatlant valamilyen módon hasznosítani kívánja, azt értékesebbé kívánja tenni. A korábbiak szerint a véleményként történő értékelés esetén a bíróságok nem vizsgálhatják azt, hogy a kifejtett vélemény helyes vagy helytelen, igaz vagy hamis, mert az nem a feladatuk. A Kúria szerint az alperes ebben a kérdésben sem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korábban részletezett lehetséges tágabb kereteit, az erőteljes megfogalmazás, az esetleges túlzás szintén része a véleménynyilvánítás szabadságának, különösen, ha közügyet érint (nevű4-felvidék jelentős területének sorsa). A Kúria szerint ezért ebben a tekintetben is helytálló volt a felperes keresetének elutasítása.

[59] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését az, ha a bíróság az ítéletében a peres féltől eltérő jogi megállapításra jut. A jelen esetben a másodfokú bíróság az ítéletét kellő részletességgel megindokolta, alapvetően meghatározta azokat az alkotmányossági szempontokat, amelyek a szabad véleménynyilvánításhoz való jog előtérbe kerülését indokolják a konkrét esetben.

[60] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése nem ellentétes a felperes által precedens ítéletként megjelölt Pfv.IV.20.261/2023. számú döntéssel, mert határozatának meghozatalánál a másodfokú bíróság a társadalmi közfelfogásra tekintettel mérlegelte a kifogásolt kijelentések tartalmát, jogi jellegét. A felperes ebben a körben arra hivatkozott, hogy a „normál” ingatlan-védelem, így a figyelmeztető táblák, illetve a vadkamerák alkalmazása a társadalmi közfelfogás szerint nem minősül olyan körülménynek, amely a spekulatív célzatot megerősítené. A Kúria szerint a másodfokú bíróság érdemben és a jogszabályokkal, valamint a kialakult alkotmánybíróági és ítélkezési gyakorlattal összhangban értékelte a kifogásolt kitételeket, a társadalmi közfelfogásra is figyelemmel.

[61] Mindezekre figyelemmel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból a jogerős ítélet nem sért jogszabályt, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[62] Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) és (4) bekezdés
2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) és (3) bekezdés, 10. §, 12. § (1) bekezdés
2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdés
PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[63] Egy-egy konkrét kitétel megítélése esetén annak meghatározásánál, hogy az közéleti vita részét képezi-e, az eset összes körülményére figyelemmel kell lenni, nem az érintett személy státusza határozza meg alapvetően a leírtak közéleti jellegét, és ezáltal a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tágabb kereteit. Amennyiben a bíróság egy-egy kitélt véleményként értékeli, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát.

Záró rész

[64] A pernyertes alperes oldalán a felülvizsgálati eljárás során igazolható költség nem merült fel, az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért költségéről rendelkezni nem kellett.

[65] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték megfizetésére a peresztes felperes köteles. Az illeték mértékét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[66] A Kúria tájékoztatja a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó-és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a határozat számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[67] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2024. szeptember 18.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró